

Het openbaar vervoer vanaf de Overtoom

In elk geval begin 18e eeuw was er al een veerverbinding vanaf Westzaan over het IJ naar Amsterdam, ten behoeve van de kooplieden die vaak op handelsreis naar Amsterdam gingen. Dat was bij de sluis in de Overtoom; toen een heuse zeesluis. Zo had in 1705 Claas Jacobsz Michaij, herbergier van de herberg "De Verdwaalde Boer", het recht om een veerdienst op Halfweg te verzorgen. Daar kon men aansluiten op de trekschuit Amsterdam – Haarlem. Ook was er halverwege de 18e eeuw al een beurtsdienst op Amsterdam. De herberg deed handig dienst als wachtlokaal. In 1790 werd de naam dan ook veranderd in "Het Westzaner Veerhuis".

café Schilperoord (foto via facebook)

Ondanks de economische terugval waarmee het dorp in de 19e eeuw te maken kreeg, bleef er een verbinding over het IJ. Voor 22,5 cent kon men met de beurtschipper naar Amsterdam. Afhankelijk van het weer duurde dat driekwartier tot 3,5 uur. In 1845 kwam er een halve stuiver op de prijs, maar men kreeg waar voor het geld: het gebruik van de Goudse pijp was bij de tocht inbegrepen! In 1857 voer de laatste beurtschipper en kwam de stoomboot in de vaart. Tot de inpoldering van het IJ rond 1870 reisden Westzaanse kooplieden vaak met de boot naar Halfweg en stapten daar op de vroegste trein richting het zuiden. Pas na de inpoldering kwam de spoorlijn Zaandam – Amsterdam via de Hemspoorbrug gereed en ging het eenvoudiger via de Westzanerdijk, al dan niet met de "honden van J. Kalf" (what's in a name?).

Het veer richting de (na inpoldering ontstane) Houtrakpolder werd in de jaren '20 van de 20e eeuw geëxploiteerd door J. Schoen en zijn vrouw H.M. Schoen-Kars. Al sinds 1875 was de herberg eigendom van deze familie.

Na het overlijden van J. Schoen werd bij Koninklijk Besluit van 23 april 1920 nummer 21 de exploitatie overgenomen door N.V. J. Tielemans te Sloten. Hij ging fors hogere tarieven rekenen: 8 cent in plaats van de vroegere 2 cent voor een overtochtje! Bovendien weigerde hij na 8 uur 's avonds nog mensen over het kanaal te zetten.

Voertuigen moesten via de Hempont bij Zaandam, maar daar kwamen lange wachttijden naarmate het autoverkeer toenam. Samen met de onvrede over de dienstuitvoering door Tielemans was dat reden genoeg voor de Westzaners om aan Gedeputeerde Staten een verzoek te doen tot de ingebruikname van een veerverbinding voor voertuigen, zoals wagens, fietsen en auto's. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zagen er echter geen heil in en alles bleef zoals het was.

Tekst: Jan van der Male